

STOCKHOLMS KATOLSKA STIFT
DIOECESIS HOLMIENSIS

SAMMANFATTNING AV SVAREN I DEN INLEDANDE FASEN AV DEN SYNODALA PROCESSEN I STOCKHOLMS KATOLSKA STIFT 2022

STOCKHOLMS KATOLSKA STIFT
DIOECESIS HOLMIENSIS

Stockholms katolska stift består av 44 st. församlingar spridda över hela Sverige. Stiftet har omkring 126 000 st. registrerade medlemmar vilket utgör ca 1 % av den svenska befolkningen.

DEN SYNODALA PROCESSEN I STIFTET

Den 29 september utsåg kardinal Arborelius Stockholm katolska stifts kontaktgrupp för synodalitetsarbetet. Gruppen består av f Andrés Bernar (biskopsvikarie för evangelisation), p Ulf Jonsson SJ, Anna B Sandberg och Kristina Hellner. Ett tydligt direktiv till gruppen var att den synodala processen skulle genomföras med hjälp av befintliga resurser i församlingarna såsom valda ledamöter och reserver i Stockholms stifts pastoralråd och församlingarnas pastoral- och ekonomiråd.

Den 13 oktober 2021 publicerade kontaktgruppen information om hela den synodala processen på stiftets hemsida tillsammans med Vatikanens frågeställningar i svensk översättning. Från den dagen och fram till den 15 maj var det möjligt för alla som ville att skriftligt sända in sina svar på e-postadressen synod@katolskakyrkan.se

Den 24 november 2021 tog synodarbetet i församlingarna vid. Församlingarna förväntades att - med hjälp av sina pastoral- och ekonomiråd samt studieförbundet Bilda - arrangera möten med alla intresserade för att diskutera, reflektera över och besvara de tio frågeställningarna. Även stiftets missioner, ordnar, lekmanarörelser och andra grupper inbjöds att besvara frågeställningarna. Diskussionerna skulle sammanfattas skriftligt och sändas in till kontaktgruppen senast den 15 maj 2022.

Mellan den 15 maj och 22 juni 2022 arbetade kontaktgruppen med sammanställningen av allt insänt material. Under perioden 22 juni till 13 juli fick en referensgrupp möjlighet att läsa och kommentera utkastet till sammanfattningen. De fick då också läsa alla inkomna svar som totalt bestod av 77 st. dokument. Efter den 15 augusti, då Nordiska biskopskonferensen får den slutgiltiga sammanfattningen, fortsätter arbetet i stiftet med att följa upp alla de åsikter, tankar och konkreta förslag som har kommit fram i den första fasen den synodala processen.

MEDVERKANDE

Underlaget till sammanfattningen är skriftliga svar från 36 st. församlingar (varav en är en kapellförsamling), 21 st. enskilda individer, 8 st. rörelser och grupper, 9 st. stiftsorgan, 3 st. ordnar samt 3 st. grupper ur nationella missioner. Totalt baserar sig sammanställningen på 77 st. dokument på mellan 1 och 17 st. sidor.

METOD

Sammanställningen baserar sig på de skriftliga insända svaren som, i sin tur, i hög utsträckning är resultatet av möten och diskussioner i församlingar och andra grupper. Alla citat i dokumentet är tagna direkt ur det insända materialet. Citaten är alltså inte kontaktgruppens egna åsikter eller tankar.

Dokumentet är inte resultatet av en kvantitativ undersökning med ett representativt underlag. Istället innehåller sammanställningen reflektioner från de människor i vårt stift som har valt att medverka i församlingsmötena eller skicka in sina enskilda svar och på så vis valt att göra sina röster hörda. I arbetet med materialet har vi tagit med sådant som flera har upprepat och återkommit till men vi har också inkluderat avvikande åsikter eller uttryck för missnöje för att även hitta det som kan förbättras i vår gemensamma vandring.

STOCKHOLMS KATOLSKA STIFT
DIOECESIS HOLMIENSIS

1. LEDSAGARNA (MEDVANDRARNA)

När vi talar om "vår kyrka" – vem hör dit? Vem ber oss vandra tillsammans? Vilka är reskamraterna även utanför församlingarna? Vilka personer eller grupper har lämnats utanför? Vilka bjuds in i kyrkan? Vilka stängs ute? Varför?

Tillhörigheten

Genomgående menar man i svaren att kyrkan består av alla döpta och ska vara öppen för alla som vill vara med. Alla ska känna sig välkomna. Flera nämner en ambition att bli mer välkomnande mot nya församlingsmedlemmar genom olika initiativ som exempelvis fadderverksamhet. Några nämner dock att man inte kan tala om "vår kyrka" eftersom kyrkan tillhör Kristus.

De som står utanför eller lämnas utanför gemenskapen

En återkommande mening är att man inte medvetet lämnar någon utanför: *"Ingen stängs ute men kanske stänger vissa ute sig själva", "Alla är välkomna, välkommen till buffén, inget knytkalas dock."*

Människor som inte lever i enlighet med kyrkans lära, som har andra moraliska värderingar och en annan syn på livet, kanske kan känna sig ovälkomna: *"Människor är rädda att känna sig dömda, att Gud är emot deras lycka"*.

Grupper som man tror kan uppleva att de inte inkluderas är frånskilda, omgifna, ensamstående, HBTQ-personer, de som lider av psykisk ohälsa, de språksvaga, de funktionsnedsatta, de som inte kan ta sig till kyrkan och *"inte vill besvära"*. *"Man lämnar utanför 'de jobbiga'. Det är brist på tålmod både från prästernas sida men också från församlingen."* Några påtalar att när människor i dessa grupper lämnar kyrkan eftersom de känner sig utstötta har det lett till att även deras anhöriga har lämnat kyrkan.

En del människor har tappat förtroendet för kyrkan och medvetet tagit avstånd efter alla de övergrepp inom kyrkan som har förekommit. Förtroendet kommer att ta många år att bygga upp igen.

Det råder en oro kring varför unga människor lämnar kyrkan. Samtidigt nämns det digitala utanförskapet: när församlingar upphör med information på papper drabbas främst de äldre.

Den gemensamma vandringen

Den röda tråden bland svaren är att det finns en brist på gemenskap i församlingarna och man upplever inte att vi vandrar tillsammans på en gemensam väg. Människor håller sig till sina nationella grupper som träffas var för sig och *"blandar sig inte mer än nödvändigt"*. *"Broar behövs"*. Man uppfattar nationella missioner som ett verktyg för att upprätthålla ursprungslandets kultur i exilen. Det nämns att präster i missionerna kan bli bättre på att hänvisa till andra mässor i församlingen utöver de som firas på det egna språket.

Många uppger att begränsade kunskaper i svenska kan vara ett hinder för att komma in i församlingslivet. Det finns också en känsla av utanförskap hos små och geografiskt isolerade församlingar som inte kan ta del av det som stiftet har att erbjuda. Samtidigt är det *"lätt att bli ensam i en stor församling"*. *"Det är inte så lätt att ta sig in i grupperna. Istället ger man upp."*

Trots olikheterna har vi vår katolska tro som en gemensam referensram: *"Katolska kyrkan är en familj även om vi alla har olika bakgrunder."* *"Vi är alla olika! Olika kulturella och sociala bakgrunder, vi firar olika mässformer och har olika kompetenser och intressen. Ta vara på detta! Se det som en rikedom – inte en splittring"*.

STOCKHOLMS KATOLSKA STIFT
DIOECESIS HOLMIENSIS

2. LYSSNANDET

Vem behöver vår kyrka lyssna på? Hur lyssnar kyrkan på lekmännen, de unga och kvinnorna? Vilket utrymme får rösterna från minoriteterna, de utstötta och uteslutna och de som lämnat därför att de inte känt sig lyssnade på?

Bland svaren återkommer att det viktigaste att lyssna på i kyrkan är Guds ord: på Kristus, på evangeliet, *"på den helige Ande."* Om vi gör det blir det kanske även lättare att lyssna på varandra mer än vad man upplever idag. *"Det finns en längtan efter att utvecklas och att lära, ett sökande efter något; att komma närmare både Gud och varandra."*

Bättre kommunikation mellan präster och församlingsmedlemmar

Den här frågan engagerar och många uttrycker att de upplever en obalans mellan präster och lekfolk. Ordet "klerikalism" återkommer och pekas ut som något som alla i kyrkan bör ta avstånd från.

Man menar att präster behöver ta del av lekmännens erfarenheter och verklighet. Vissa präster saknar beredskap för att lyssna på människor som kämpar med att få liv och lära att gå ihop. Det råder en brist på balans *"där prästrollen överbetonas och lekmännens roll reduceras"*. *"Viktigt att prästerna är medvetna om sin makt"*.

Ökad dialog på alla nivåer och mindre fragmentering

Några framhåller att tystnadskulturen inom kyrkan måste motverkas och att det behövs en dialog på alla nivåer. Ofta lyssnar vi bara på människor som vi delar åsikter med, som vi känner och är trygga med, som tillhör vår egna etniska grupp.

Det kan svara svårt att framföra åsikter som skiljer sig från de gängse: *"Kyrkan i Sverige är fragmenterad (olika nationaliteter, konservativa, liberala, traditionalister, konvertiter etc) med risk för självgodhet i varje gruppering"*. Det finns en oro för att man mest lyssnar till *"majoriteten"* och det uttrycks en brist på ömsesidig lyhördhet mellan dem som går i olika mässformer.

Någon nämner att svårigheten att lyssna beror på en rädsla *"att bli utplånad"*; *"rädd att det jag säger inte ska få någon plats om jag ger plats åt det som den andra säger"*.

Mer och aktivare gemenskap – församlingsmedlemmarna behöver lyssna på varandra

Många efterlyser mer gemenskap. Kyrkkaffet lyfts återkommande fram som ett verktyg för att skapa samhörighet och en levande församling. *"Kyrkan är inte bara religion, det är gemenskap också. Men de som av olika anledningar glidit ifrån gemenskapen, t.ex. för att inget lyssnat på dem, har svårt att komma tillbaka."* Andra säger dock så här: *"Jag kommer inte till kyrkan för att någon ska lyssna på mig utan jag kommer till kyrkan för vad den har att lära mig."*

Vi behöver lyssna mer på barn, ungdomar och kvinnor

En grupp som man generellt betonar att vi borde lyssna mer på är barn och ungdomar. Unga katoliker har det svårt i det sekulariserade samhälle vi lever i. *"Det är mycket viktigt att vi inkluderar och uppmärksammar våra barn och ungdomar, så att de känner att de är välkomna och behövda, och vill stanna kvar i kyrkan."* En ungdomsgrupp berättar att de upplever att de äldsta i kyrkan ibland har *"svårt att förstå behoven som de unga upplever i vår tid."*

Kvinnor borde ges större rum; *"särskilt de som talar/verkar för kvinnans likvärdighet i kyrkan"*. *"Det är väl bara att se hur kyrkan är uppbyggd. Det går ju inte att lyssna på unga och kvinnor i stor utsträckning eftersom unga och kvinnor inte är representerade bland dem som styr."* Någon uttrycker att kvinnliga teologer inte tas seriöst jämfört med manliga.

STOCKHOLMS KATOLSKA STIFT
DIOECESIS HOLMIENSIS

3. ATT TA TILL ORDA

Hur främjar vi en fri och genuin kommunikation, utan tvetydighet och opportunism? Hur gör man det i vårt samhälle? När och hur lyckas säga vi uttrycka det som är viktigt för oss? Hur fungerar relationerna med medierna (inte bara de katolska)? Vilka talar i den kristna gemenskapens namn och hur väljs dessa?

Kommunikationen med vår omvärld

Flera framhåller att den viktigaste formen av kommunikation är hur vi katoliker lever och agerar i vardagen, särskilt mot icke-katoliker. *"Det är svårt att förklara kyrkans budskap enbart i ord." "Vi måste 'erbjuda' vår tro, inte slå ihjäl folk med den."*

Många pekar på svårigheterna att förmedla sin tro till omgivningen: *"Inte lätt som katolik i Sverige att föra dialog när vår tro och morallära avviker så mycket från samhället i stort"*. Samtidigt anser man att vi inte får vara rädda för vad andra tycker om vår tro och att vi måste engagera oss, även politiskt.

Kommunikationen med andra katoliker

En del uttrycker att vi måste ha en öppen diskussion kring problem som rör kyrkolivet. Dialogen måste präglas av *"öppenhet, ödmjukhet, respekt och att lära oss se från andra perspektiv"*. I sociala medier behöver man hålla en respektfull ton och föra en nyanserad debatt men så blir det inte alltid. Vissa nämner att dåliga kunskaper i svenska kan vara ett hinder för att bli en del av församlingsgemenskapen och göra sin röst hörd.

Kommunikationen mellan församlingsmedlemmar och präster

Flera önskar en närmare kommunikation mellan präster och lekfolk: *"Vi måste börja med att etablera förtroende mellan kyrkoherdar och församlingsmedlemmar."* *"Svårast är för gemene man få en dialog med präst."*

Några funderar kring pastoralrådets och ekonomirådets roll: *"Vi har fått höra att det ändå är kyrkoherden som har beslutsrätt i samtliga frågor. Det behöver kommuniceras alldeles klart från stiftet – till både kyrkoherde och församlingsmedlemmar – exakt vad de olika församlingsråden har för ansvar och befogenheter."*

Kommunikation inom stiftet

Somliga uttrycker att de saknar *"plattformar för en öppen och frimodig (parrhesia) dialog om tros- och samhällsfrågor"* och ser de officiella plattformarna som *"ganska toppstyrda och trångsynta"*. Några efterfrågar större transparens i viktiga beslut av hierarkin som berör de troende. Andra önskar mer tydlighet från Vatikanen i kontroversiella frågor *"så att alla kan förstå vad som är kyrkans lära och vad som är privata åsikter."* En församling utanför storstadsregionerna svarar att de ibland har känt sig *"som en isolerad ö. Det är viktigt att vi har ett utbyte med resten av kyrkan. Dock bidrar internet till minskade avstånd."*

Kommunikationen med media

Många anser att svenska medier är negativa och framställer katolicismen som något *"främmande, ålderdomligt, eventuellt skadligt"* som skapar *"förvirring och splittring"* vilket medför att vissa hellre följer medierapporteringen i sina respektive hemländer. Några lyfter att katoliker kan ha fördomar mot hur andra uppfattar oss och att det finns en rädsla för att tala i media om sin tro. En församling berättar att de har en obefintlig kontakt med lokal media men att de kanske borde synas mer lokaltidningen: *"För utomstående framstår vår församling nu lite som 'hemliga kyrkan' (eller bara en kyrka för invandrare – icke svenskfödda)"*.

STOCKHOLMS KATOLSKA STIFT
DIOECESIS HOLMIENSIS

4. GUDSTJÄNSTEN

På vilket sätt kan bönen och firandet av liturgin inspirera och ge riktning åt den gemensamma processen? Hur inspirerar bönen och liturgin de viktigaste besluten som tas i och av kyrkan? Hur ska alla troendes aktiva deltagande i liturgin och helgelsens tjänst främjas? Vilket utrymme ges till akolyter och till lektorer? Är det utrymme som ges tillräckligt?

"Gudstjänst är först och främst Guds tjänst för oss; vår gudstjänst är ett svar på det som Gud har tjänat oss med".

Att erbjuda förklaring och fördjupning kring liturgins innebörd och utformning: Många efterfrågar kurser och utbildningar om liturgins moment arrangerade av stiftet. Flera nämner "nybörjarmässor" där man gör avbrott för att förklara vad som sker i de olika delarna av mässan. Liturgitexterna kunde visas på projektorer eller tryckta blad. *"Många kommer till mässorna och missar vad den dagens texter handlar om."* Flera påpekar vikten av bra ljud i lokalen. Musikens betydelse nämns av flera. *"Engagera församlingen att sjunga och lära sig nya psalmer."*

Att i större utsträckning engagera barn och ungdomar: Ett återkommande förslag är familjemässor men också en mer förstående attityd för att "barn är barn" även under mässan. Föräldrars aktiva deltagande i mässan påverkar barnen positivt. Barnen kan aktiveras genom *"att dela ut psalmböcker, samla in kollekt och kanske smycka kyrkan lite extra inför större helger med blommor till bänkväserna."*

Att låta fler bidra i och omkring gudstjänsterna: Kyrkvårdar föreslås från flera håll och även grupper som besöker sjuka för att dela ut kommunion samt *"förmedla något av homilian och förbönerna."* *"Lekmän kan få mera ansvar och delaktighet, till exempel genom att formulera och be förböner, samt i att förbereda predikan."* *"Större deltagande av kvinnor kan ge flickor i församlingen förebilder. Det finns önskemål om kvinnliga diakoner."*

Andra menar att man inte ska hitta på uppgifter för lekmän/kvinnor *"utan egentliga liturgiska skäl"* eftersom man då kan få *"vissa i lekfolket att verka 'viktigare' än andra"*. Att vara delaktig i gudstjänsten betyder inte att man måste göra något synligt: *"Man kan vara delaktig i liturgin på ett andligt sätt"*.

Fler språk skulle kunna användas i mässorna så att troende med andra modersmål inkluderas mer. Några anser att latinet kan försvåra delaktighet i mässan, andra menar att latinet tvärtom förenar.

"Liturgin är vår näring och vårt lärosäte": Det råder enighet om vikten av mässan och den gemenskap den skapar: *"Gudstjänsten är det viktigaste vi har. Där får vi näring för att leva som kristna."* **Samtidigt kan man skönja oro och "en plågsam splittring" kring mässfirandet enligt 1962 års mässordning:**

"Vissa är kritiska till påvens hantering av den gamla mässan. Det finns medlemmar som uppskattar den, och som tycker att påven är orimligt hård mot traditionalister. Å andra sidan menar vissa att det skadar kyrkan att ha olika liturgiska mässfiranden, det blir olika kyrkor i samma kyrka." Några beskriver det som att man *"just nu utesluter och avvisar dem som går i mässan enligt 1962 års ordning från deras hem."*

Perspektiv från norra Sverige: *"Vi efterlyser utökade möjligheter för småstäderna att fira regelbundna mässor. Visst kan vi i diasporan ibland fira Ordets gudstjänst med kommuniionsutdelning av lekman, men vi behöver även regelbunden tillgång till den heliga mässan, bikten, de sjukas smörjelse, m.m."*

STOCKHOLMS KATOLSKA STIFT
DIOECESIS HOLMIENSIS

5. MEDANSVAR I UTSÄNDNINGEN

Alla kyrkans medlemmar är kallade att delta i kyrkans mission. Hur stöttar vi de medlemmar som är engagerade i samhällslivet? Hur är samarbetet mellan våra orientalisk katolska kyrkor och den romersk-katolska kyrkan? På vilket sätt bidrar det till/försvårar kyrkans mission?

Om att vi alla är delaktiga i kyrkans mission:

De flesta verkar vara överens om att vi alla är kallade att vittna om vår tro, att tron är vår identitet och att vi inte bör skämmas för den. Många lyfter samtidigt fram problematiken som kommer av att vi bor i ett sekulariserat samhälle, där kunskaperna om religion och kristendom i allmänhet och katolska kyrkan i synnerhet är mycket låga och präglas av en djupt skeptisk inställning. *"Katoliker är en liten minoritet i Sverige och det är svårt att bekänna att man är katolik, och särskilt svårt är det för ungdomar (i skolan etc.) Det är viktigt att vi stärker barnens och ungdomarnas självförtroende, så att de vågar stå upp för sin tro."*

"De vore ju bra om flera vågade delta i samhällsdebatter, visa på positiva lösningar och eftersträvliga humana mål, och därigenom evangelisera, utan att behöva påpeka att detta sker i religionens eller Kyrkans namn. Bästa sättet att 'missionera' är genom sitt eget kristna exempel i arbetslivet. Stöd till flyktingfamiljer är ett annat exempel."

Flera nämner den katolska sociallärans betydelse men att många inte känner till dess innebörd. En församling föreslår en temadag om socialläran. Även ökad bibelläsning av lekmän föreslås: *"att läsa Guds ord i Bibeln är omistligt"*.

Om att stötta de medlemmar som är engagerade i samhällslivet:

Många förordar ett starkare stöd: *"I vår församling finns exempelvis en aktiv katolsk läkarförening där det bl.a. anordnades en föreläsning från Respekt. Genom vår tro och katolska övertygelse stöttar församlingen i detta fallet läkarna. Man skulle på likartat sätt kunna stötta även andra grupper."*

"Det är viktigt att kyrkan centralt stöttar enskilda individer som i sina arbeten möter utmaningar från det sekulära samhället, t.ex. gynekologer, läkare och barnmorskor. På stiftsnivå måste kyrkan vara aktiv i sådana debattfrågor och vara tydlig med vad som är den katolska linjen." Här efterfrågas också en tydlighet från Vatikanen.

Om samarbetet mellan den orientaliska och den romersk-katolska kyrkan:

Det råder delade meningar om hur bra samarbetet är men en viktig aspekt här är att det bara har kommit svar från en församling där man har hållit diskussioner i grupper från en av stiftets orientalisk-katolska kyrkor. Generellt syns en vilja hos församlingarna att öka gemenskapen med såväl de orientalisk-katolska kyrkorna som övriga nationella missioner i stiftet.

"Det är viktigt att de olika katolska kyrkorna lär känna varandra bättre, det kan vara genom undervisning om de olika riterna eller inbjuda varandra att delta i varandras gudstjänster och mässor. De olika missionerna bör å andra sidan visa större vilja att kommunicera med de katoliker i församlingen som inte talar deras eget språk. Kan vi inte fira en 'internationell' mässa åtminstone några gånger om året?"

STOCKHOLMS KATOLSKA STIFT
DIOECESIS HOLMIENSIS

6. ATT FÖRA EN DIALOG I KYRKAN OCH SAMHÄLLET

Vilka dialoger förs inom kyrkan? Hur skall man bemöta de olika synsätt, konflikter och svårigheter som råder? Hur främjar vi samarbeten med andra stift, lekmanorganisationer, kyrkliga rörelser m fl? Vad har vi för erfarenhet av dialog med troende från andra religioner och med icke-troende? Hur kan kyrkan möta andra institutioner i samhället i en dialog och lära av dem; i politikens värld, det civila samhället, de fattiga?

För ökad dialog med människor utanför kyrkan bör vi utgå ifrån likheterna och det vi har gemensamt: *"Korset som symbol förenar även med andra kristna kyrkor – dopet förenar". "Vi får inte glömma bönens kraft! Om vi närmar oss Gud, närmar vi också oss våra medmänniskor." "Det är lättare att nå ut, om vi kristna lever mer tillsammans, dvs fördjupar ekumeniken." Någon lyfter Bibeln som en faktor som skapar gemenskap över samfundsgränserna, andra nämner helgonen som "en fin ingång för samtal om vår tro."*

Samtidigt menar vissa att dialog med andra kristna traditioner och övriga samhället är biskopens uppgift, inte lekmännens. Andra uttrycker att ekumenik överhuvudtaget inte har någon plats i en katolsk församling: *"katoliker skall inte vandra tillsammans med andra kyrkor"*.

De som vill samarbeta menar att en bra väg är att samlas kring det sociala och karitativa arbetet där man kan enas mellan olika samfund och religioner.

För dialog inom kyrkan behövs en ökad kontakt mellan olika grupper vilket kräver tålamod och nyfikenhet: *"Om man inte är van vid att föra dialog i sin egen kyrka är det svårt att föra dialog utanför. Inom katolska kyrkan finns många olika synsätt och många riter, nationella grupper, missioner, andlighet och apostolat. Detta leder ibland till missförstånd och irritationer."*

"Man behöver hitta någon/några inom varje nationell grupp som kan fungera som motor och dra med sig de andra i processen att mötas över kulturgränser." "Jag skulle uppskatta ett aktivare, formellt, samarbete på lekmanplanet mellan Nordens Katolska stift, möjligen via stiftens pastoralråd."

Vi behöver ha kunskap om vår egen tro, mod att kommunicera den på ett bra sätt men också respekt för andras åsikter: *"Vi måste lära oss att vara stolta över att vara katoliker, att våga gå 'i närkamp' med motståndarna, förklara sådant som helgonens roll och Marias speciella status i vår kyrka. Till detta behövs mod som vi måste be om; vi måste aktivt söka dialogen med icke-troende, visa oss ödmjuka och förstående, inte fördöma eller slå ner på andra människors tro."*

"Både klerus och lekfolk saknar kunskap om de dokument i dialogfrågor i stort som kyrkan har publicerat sedan Andra Vatikankonciliet och hur de förverkligas."

"Vi behöver utbildning för att praktiskt och konkret leva Evangelium. Som lekmän har vi ett engagemang mitt i världen. Socialläran måste betonas och studeras mycket mer aktivt än idag."

"Vi är alla en del av kyrkan och när vi verkar i samhället, på våra arbetsplatser, som grannar och medmänniskor så är vi kristusbrev som läses av de runt omkring oss."

STOCKHOLMS KATOLSKA STIFT
DIOECESIS HOLMIENSIS

7. ANDRA KRISTNA KYRKOR OCH SAMFUND

Vilka relationer har vi med systrar och bröder i andra kristna kyrkor och samfund? Inom vilka områden? Vilka frukter har mognat under "den gemensamma resan"? Vilka svårigheter har uppstått?

Vi kan mötas i det praktiska arbetet med att hjälpa utsatta grupper: En församlingsmedlem berättar om sitt engagemang i besöksgruppen på en anstalt: *"Besöksgruppen leds av en präst från Svenska kyrkan och en pastor från Eumeniakyrkan. 'Besökarna', som vi kallas, är tänkta att tillhöra olika kyrkosamfund. Just nu är jag den enda från Katolska kyrkan. De andra tillhör Svenska kyrkan och frikyrkor. För mig är detta sann ekumenik. Vi träffas och samarbetar i besöksgruppen, lär känna och har tillit till varandra och gör något meningsfullt tillsammans. Vi har respekt för varandras tro och lär oss också om våra olika samfund. Jag kan inte tänka mig bättre sätt att mötas ekumeniskt! Dessutom når vi som kyrka också internerna, får en möjlighet att berätta om vår Katolska tro samt möter dem som själva är katoliker."*

Det är viktigt med kunskap om den egna tron för att kunna ha dialog med andra kyrkor och samfund och lära andra om vår tro: *"Dialog med icke katoliker är mest fruktbar om båda partner är engagerade och kunniga. Okunnighet föder lätt osämja, förutfattade meningar, även radikalism." "Svårigheter ligger i lekmännens svårighet att förmedla rätt information." "Med bättre kunskaper om Bibeln blir det lättare med dialog."*

Vi behöver träna på att mötas inom kyrkan: *"Vi behöver först förstärka vår gemenskap som katoliker för att kunna vittna och samarbeta med andra kristna kyrkor och samfund. Då kan vi bidra med mycket eftersom vi därmed är medvetna om vår gemensamma identitet och berikande olikheter." Någon nämner att församlingarna aktivt måste motarbeta polarisering och nätmobbing.*

Vi måste våga hålla fast vid vår egen tro: *"Vi bör visa tolerans för andra uttryckssätt. Men, tolerans innebär inte att man döljer sin egen identitet, kompromissar bort sig själv." "Största svårigheten är att vi har frestats att kompromissa med våra värderingar och tro för att accepteras och tyckas om av samhället i stort."*

Vi kan mötas kring musik och bön; sjunga och be tillsammans. Flera nämner den ekumeniska böneveckan som ett tillfälle att mötas: *"Under ekumenisk bönevecka deltar vi i gudstjänster i andra kyrkor i vårt område och även välkomnar besökare från andra kyrkor till gudstjänst i vår kyrka och samtalar med dem vid kyrkkaffe efteråt. Vi borde 'pusha' mer, så att fler från vår församling deltar i dessa gudstjänster. Kanske även bjuda några bekanta från andra kristna kyrkor till vår mässa."*

Det ser olika ut i våra församlingar hur ekumeniskt engagerad man är och omfattningen påverkas av församlingsprästerna: *"Ekumeniken är totalt olika beroende på den lokala kyrkoherdens uppfattning." Man kan se en vilja till ett ökat samarbete generellt sett: "Ökad ekumenik kommer att vara avgörande för hur kristendomen kan överleva i vårt samhälle." "Ekumenik är ett sätt att finnas i en sekulariserad värld."*

Några varnar för "förblandning och förväxling av katolska kyrkans lära med svenska kyrkans": *"Många katoliker tror att när de deltar i Svenska kyrkans gudstjänster är det samma som att fira en katolsk mässa". "Vissa har långt till en katolsk kyrka och går därför på gudstjänster hos Svenska kyrkan."*

STOCKHOLMS KATOLSKA STIFT
DIOECESIS HOLMIENSIS

8. AUKTORITET OCH DELTAGANDE

En synodal kyrka kännetecknas av delaktighet och medansvar. Hur ställer vi upp målen som ska nås, hur ser vägen dit ut och vilka steg måste tas? Hur ska auktoriteten i vår kyrka utövas? Hur ser lagarbetet och medansvaret ut? Hur främjas lekmännens delaktighet och medansvar?

Flera nämner klerikalismen som en negativ företeelse

"Av hävd är det prästen, och över honom den avsmalnande hierarkin uppåt som bestämmer. Vi föreställer oss att det behövs en 'modernisering' i denna fråga; att ta ansvar utan kunna utöva inflytande är inte framåtdrivande eller utvecklande utan känns som tvång. Men får vi lekmän mer ansvar, t ex att vara med i gestaltning av mässan i högre grad än nu, blir vi också mera delaktiga."

"Hierarkin finns som något gott, men kan missbrukas både från vigda och från lekfolk. Man måste ha rätt syn på hierarkin och inte en klerikal syn. Lyssnandet åt båda hållen är viktigt."

Lekmännens potential utnyttjas inte av kyrkan i tillräckligt hög grad

Åsikten att kyrkan borde bli bättre på att ta vara de gåvor som Gud har lagt ner i alla dess medlemmar förs fram av många.

Samtidigt finns inte alltid intresset: *"Vill vi ens vara delaktiga? Många kommer bara till söndagsmässan och förutsätter att allt fungerar utan deras delaktighet."* Alla är heller inte övertygade om att man ska sträva efter ökad delaktighet: *"Vi lekmän behöver styras, inte styra!"*

Pastoral- och ekonomiråden lyfts som exempel på deltagande och medansvar eftersom de väljs av församlingsmedlemmarna: *"Modellen i Sverige med pastoralråd kan användas som en kraft att bredda engagemang och öka dialogen i församlingarna mycket mer."*

Dock uttrycks osäkerhet kring pastoralrådets arbetsätt och mandat. Flera nämner önskemål att man offentliggör pastoral- och ekonomirådets ansvar och befogenheter – så alla vet vilka de kan vända sig till och varför. Överhuvudtaget betonas vikten av transparens: *"Som en start är det viktigt att dagordning och protokoll från Pastoral- och ekonomiråd offentliggörs i församlingen, på fysisk anslagstavla och på hemsidan."* *"Att lyfta pastoralrådets roll kan vara en väg framåt – varför inte berätta om denna möjlighet i kungörelser oftare? Pastoralrådets medlemmar bör ha sina kontaktuppgifter som telefon/email tillgängliga."*

Man önskar möjlighet till att ge förslag och synpunkter anonymt och saknar ett forum där bekymmer inom församlingen kan lyftas.

Prästbristen är ett omfattande problem

Prästerna upplevs ha en orimlig arbetsbörda och har svårt att hinna med alla arbetsuppgifter. Att i större utsträckning delegera uppgifter till lekfolk tas upp som en lösning som skulle kunna avhjälpa en del av problemen. För att det ska fungera och bli en reell avlastning krävs dock att den som får uppdraget också har mandat att agera självständigt. Samtidigt nämns en ökad vilja till engagemang hos lekmän:

"Vi har lekmän i församlingen men samtidigt brist på lekmän som tar ansvar för olika uppgifter. Prästen kan inte göra allt! Alla har en uppgift." *"Lekmän ska vara behjälpliga och finnas till för både prästerna och folket när man behöver något."* *"Gud har betydligt mer att ge kyrkan än vad hon hittills har tagit emot."*

STOCKHOLMS KATOLSKA STIFT
DIOECESIS HOLMIENSIS

9. URSKILJA OCH AVGÖRA

Med vilka metoder väljer vi ut och tar gemensamma beslut? Hur kan detta förbättras? Hur ska deltagande i beslut inom hierarkier främjas? Hur kombineras decision-making-processen med decision-taking-processen; d v s hur förbereds de beslut som tas? På vilket sätt och med vilka metoder uppmuntrar vi transparens och ansvarighet? Vilka är det som tar besluten i kyrkan? Fungerar det bra?

Önskemål om ökad transparens kring pastoral- och ekonomirådets arbete och en ökad kontakt mellan rådsmedlemmarna och övriga församlingsmedlemmar

"I Pastoral- och kyrkorådet ingår församlingens valda medlemmar, men de ämnen som diskuteras där är ganska okända för andra. Mötesprotokoll sätts upp visserligen på anslagstavlan, men det är ganska få som läser detta och där finns det främst bara besluten och inte andra typer av ämnen som togs upp. Man kanske borde ha 'frågehörna' under kyrkkaffe där man kan träffa några representanter från rådet och diskutera olika ämnen. Det är viktigt att informationen från rådet rörande ämnen som någon ville ha behandlat av rådet även innehåller orsaken till beslutet."

Osäkerhet kring hur man för vidare åsikter uppåt i hierarkin

Några önskar *"fler möten där pågående ärenden förbereds och där man på detta sätt får inflytande och känna delaktighet."* Ett förslag som uttrycks för att åtgärda detta är att man skapar en referensgrupp för de frågor som hanteras av pastoralsrådet och ekonomirådet.

Andra menar att strukturerna finns men att de kanske inte fungerar så bra på grund av hierarkin i kyrkan. *"Att urskilja och avgöra gör man genom att först lyssna. När man har en hierarki är det ännu viktigare att just lyssna, eftersom information lätt filtreras bort när den färdas uppåt. Så ställ frågor och återkoppla."*

Små församlingar kan ha svårt att hitta människor som vill engagera sig

"I en liten församling som vår syns kanske inte processerna över att forma och fatta beslut, då mycket sker i det lilla och av få. I jämförelse med större församlingar finns det alltså stora brister och möjligheter till förbättringar. Men då är det värt att beakta att antalet människor disponibla för att forma och fatta beslut oftast är väldigt få: även om önskan om en större delaktighet och ett större medansvar finns kan det praktiskt vara svårt att realisera dem."

Andra nämner långa resvägar som ett hinder för deltagande i möten och samtal efter exempelvis söndagsmässan.

Mångfald efterfrågas

"Församlingen måste se till att det finns många olika slags grupper där olika förmågor och engagemang kan komma till uttryck. En öppen församling präglas av många olika åsikter och uttryck för tron."

Fungerande informationskanaler såsom en bra och uppdaterad hemsida är viktigt, särskilt i församlingar med stor geografisk spridning

"Man väntar gärna på prästernas initiativ till saker. Man upplever ofta att man inte har någon kunskap alls om vad som händer både i och utanför församlingen".

Tänkvärt: *"Det är viktigt att beslut bärs av bön och liturgi. Guds folk behöver involveras i beslutsprocesser och förändringar genom att dessa bärs fram i den gemensamma bönen."* *"Samtala med dem som anmäler att de vill lämna kyrkan och förstå vad som föranleder utträde."*

STOCKHOLMS KATOLSKA STIFT
DIOECESIS HOLMIENSIS

10. ATT LÄRA SIG I SYNODALITET

Hur ska kyrkans medlemmar (både präster, ordensfolk och lekmän) utbildas, särskilt de som inom den kristna gemenskapen skall åta sig ansvarsfulla uppgifter, som gör dem lämpliga för att "vandra tillsammans" och ömsesidigt lyssna och ha dialog med andra? Vilken utbildning erbjuds för urskiljning och utövande av auktoritet?

Ett särskilt fokus på unga och barnfamiljer

"Det är i familj och undervisning som barnen först inlemmas i kyrkan. Hur de unga bemöts i konfirmationsundervisningen är viktigt för deras framtid i kyrkan. De måste uppleva att man lyssnar till dem och att de blir engagerade. Det är viktigt att få in unga, barn och barnfamiljer i olika roller, så att kyrkan blir mer omfattande och vi säkrar kyrkans framtid."

Olika typer av utbildning, på olika nivåer, efterfrågas

"Vi borde ta upp med stiftet att de erbjuder lekmän utbildning, kan få fler att vilja hjälpa till i kyrkan och öka delaktigheten, såväl kvinnor som män." "Föreläsningar om församlingsförordningen, information om och förväntningar på arbetsuppgifter och ansvarstaganden i kyrkan i både pastoral- och ekonomirådet och andra grupper." Några nämner behov av att präster från utlandet utbildas i hur det svenska samhället fungerar och att kyrkoherdar behöver stöd i sitt arbetsgivaransvar mot lekmän som är anställda i församlingarna. Andra lyfter att synodalitet måste få en betydande plats i prästutbildningen.

En del framhåller helgonen och bibliska karaktärer som inspiration. Några nämner att man kan utvecklas på andra sätt än genom traditionell utbildning: *"genom att involvera kvinnor mer i olika aktiviteter som höjer och utvecklar kvinnornas status."*

"Vi behöver ökad professionalism – vilket innebär nyfikenhet och att lyssna till vetenskap och beprövad erfarenhet. Vilka krav på pedagogisk utbildning ska finnas för präster och kateketer? Ansvar för barn är en känslig fråga."

Det finns önskemål om att lära sig mer om den katolska socialläran och att få mer kunskap om de olika grenarna av katolska kyrkan.

"Önskemål om mer utbildning, och framför allt samtal. Gemensamma samtal, på olika nivåer. Det behövs." Digitala kanaler som Zoom öppnar möjligheter för en trygg dialog i större grupper vilket man menar kan vara positivt när det gäller kontroversiella frågor.

Gemensamma aktiviteter främjar den gemensamma vandringen

"För att kunna bredda gemenskapen och öka samarbetet i församlingen behöver vi lära känna varandra mer, även över språkgruppsgränserna. Det kan vi göra bl a genom att ha gemensamma aktiviteter: t ex studiecirklar med studieförbundet Bilda där vi får möjlighet att samtala, lyssna och ge varandra möjlighet att bli hörda, gemensamma reträtter, att göra saker tillsammans som t ex att förbereda och genomföra den årliga julbasaren, ordna en gemensam grillfest eller utflykt."

"Det positiva med att synodala möten ägde rum var att de hade mobiliserande effekt och lett till att föra samman församlingsmedlemmar samt att börja tänka om vad en församling är. Ett uttryck som den nye kyrkoherden använder sedan han kom är att församlingen är 'vår församling' inte endast kyrkoherdens församling och att vi tillsammans vandrar mot Gud, bygger upp församlingen och gör Guds rike synlig i vår omgivning."